[illegible]

वाढले॥ ५१॥ नदि पुराचे निपाटे॥ काष्टे होतियेकवाटे॥ स्वकाळी पउलियाली ठे॥ पुनरपी विषउति॥ ५२
पुन्य काळाचे नियोगे॥ जनुतिर्थि मिळे नस्र संगे॥ तो पुनरपी जा ये आली या मार्गे॥ पेर्वपि गेलीपा॥ ५३
अस्त मानि येके ट्सी॥ येउनि बैसतिना नापेक्षी॥ तेप्रजा नेउओनि जातिसाक्षी॥ हे हिपरीयेसा॥ ५४॥ तैं
सि चि जन्मोनि संसारी॥ ऋणानबंधे होतिसा यरी॥ तेआ [illegible] पल्याले कर्मे दुरी॥ जाति मरणे पावोनी॥ ५५॥ मे
शेर रीवोया कारणे॥ शोक करिसि को पा ला [illegible] गि कोपे [illegible] नाम्चे तना हि मरणे॥ समस्तासि आहे॥ ५६
प्रपंच रचिली यो पासोनि॥ अमित्य जीव जन्म [illegible] तितुकेहि नाशले वदनी॥ विश्व काळाचे आहे
आतासर्वथा नुउगिराहि॥ जालेते विपरीत [illegible]॥ शोकाचा बोलेशाकाही॥ स्पर्शोनेदि मनी॥ ५७
आतानुचिये काळीचा तुर्ये॥ दुःखसाउ निधी [illegible] तेजग्दासि जावेउनुर कार्य॥ करणे असे रायाचे॥
ऐसि बिभीषणाचा बोली॥ मंदोदरी तटस्थ जाली॥ जैसि चित्रीचि बाहुली॥ सोन्य मुद्रा उठ॥ ५८
पुर्णचंद्र बिंब रा होनेयासिले॥ तेपाहताग गनि जैसे उरले॥ तैसे मुख कमळ शुन्य जाले॥ तयमंदोदरीचि॥ ५९
आव्यामधुनि वल्लि उपडुन नेथे च सुकली॥ तैसी सर्वांगि वोसावली॥ दुःखान वेकुतुनि॥ ६०॥
कंठी कपी सिरीपाश॥ हाहाकार होतेसमइ॥ तेग कुन गेले गड्याउर॥ प्रथम चिकेसे॥ [illegible]॥ सोके
वेकर्ण कवरी नार॥ सुंदर्ये शुन्य जोले शरीर॥ दुःखा चैन कर्वतेउदर विदारत आहे॥ [illegible]॥ टवरवा आ[illegible]

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(२)

वेसुमी साउी।। दीर्घ श्वास भ्रमतिनो उि।। ऐसियाआवर्तिन्हु जाईउी।। रुद्राधरितिया जालिया।।७५।। मग
उठउनि मै दोरसी लागि।। निघालिया निजस्ट हाचेमर्गी।। यानंतरे बिभीषणु तेचि प्रसंगी।। रघुनाथा
जवळीगेला।।७६।। पुढे बिभीषणासि रेरवोनि उभे।। वचनबोलीजे वैरे हि वल्लभे।। सुंधु वेउत्तर कार्य लोभे।।
सिघ्र करीनै रुस्पेशा।।७७।। तव बिभीषणु बोलेसे समरंग्वेउ चितन।। ह्मणो स्वामि आज्ञा तुम चि शास्त्रोक्त।।
परि रावणासी दहन युक्त।। मासेनम त्तेन दिसे।।७८।। हे त्रैलो[illegible] कवध रघ केले याने।। तरि कैसा अग्निदा हिल्व
याकारणे।। हा महापापी अपवित्र जाण।। या[illegible]।।७९।। याने मज रिधला दुःखसागरु।। मी
न प्रवर्तैया चा बंधु कुबेरु।। तो याचे उत्तरकार्य [illegible] कर्नव्यय का ळी।।८०।। ऐसि बिभीषणाचि वचने।।
आइकोनि राजीवलोचने।। मग ह्मणे गावेरा[illegible]।। कि मथ्य जद्यापि असती।।८१।। बिभीषणा वैरा
सि मानु तं वरि।। जव जयो नाहि आपुली यवरा।। [illegible] आलीया पुढे दिगो न राखा हेरी।। वैरसमं धुगेला।।
तु मनि धरु नि आमुचे।। वैर पैशुन्य बोलसि बंधुचे।। तरि हे वचन न रुचे नि साचे।। अयुक्त वाटतय काळी।।
ऐसा आमुचा अति प्रावो।। वैरि गेलिया आमुचा वेरा सि नाहि ठावो।। जैसा रुद्र श्वेदिलीया पुढे उपावे।।
फळाचा नाही।।८२।। त्रैलोक्याचा वैरि जाला परि आपुले हित करु नि गेला।। याचा मुसभाव जसेल
कळा।। तु राजनाते।।८३।। अगा चतुरा बिभीषणा।। तु रावणासि निदिसि क्षपाक्षणा।। परि आत्महिताचा
रिखना।।

2A

येकि प्रगल्भा नारि ॥ वीष बांधल्ले जसे पदरि ॥ प्राणनाथासि विपरित जालियावरी ॥ भक्षन करावया ॥ १७
येकि सुरिया सिद्ध केलिया ॥ येकि पाशान सउका करुनि ठेविलिया ॥ येकि निश्चये सिराहिलीया ॥ करा भक्षावयासी ॥ १८
कैसे पडेल प्राणनाथा ॥ म्हणोनि मंदोदरिसि बहुत व्येथा ॥ मंचकी गिंठेउनि माथा ॥ विषम बैसली भुमी ॥ १९
समस्ति भुषणे न जिली सकळे ॥ वर्जिली अन्ने उदके तांबोळे ॥ सर्वांची म्लान मुखकमळे ॥ पाश्र सुरसुरे ओळा ॥
स्त्रीया राजांगना सकळा सुंदरा ॥ समस्ता परमचिंतातुरा ॥ ऐसे जाल्ले असेल लंकेश्वरा ॥ ते वार्ते चीनाही पा
हति ॥ १९ ॥ ऐसे ते समरता तत्काळ ॥ बिभीषण [illegible] ति जनिल ॥ त्यास वर्पुढे उभेराहिले केवळ
का व्हुत जैसे ॥ २१ ॥ त्या दोघासि देखोनि स [illegible] या ॥ काय बोलती म्हणोनि निरचक लीया ॥ येकी
चतुरा भुमि उल्लेउ लिया ॥ ये किका पतिथरथ [illegible] ासर्वा पुढे उभेराहिले ॥ क्षण येक अधोमुख पा
हिले ॥ मग ऐसे बोलते जाले ॥ साशंक होउनि [illegible] णन्ति जा दिसमोसि जालि संग्रामा ॥ जय हो
लान या रामा ॥ रावण राजा जति क्रमला तुम्हा ॥ बिभीषणे बोलाविले ॥ २२ ॥ ऐसे वचन ऐकन क्षणी
वदने पेतिजव पियाजनी ॥ तुं बळ रुदना करिति राक्षेसिनी ॥ म्हाव्हे हानिति भुमिसी ॥ २३ ॥ मुख मंदो
दरि नेत्रोवेळा ॥ वक्षस्थळ मुखकमळा ॥ पीटिनि पाणितळे भुमें उळा ॥ आगया कुनिया ॥ २४ ॥ कोल्हा
ळ करिति थोर ॥ तुटल्ले सुरल्ले अळंकार ॥ मोकळे जाले कबरिभार ॥ कोन्हि कोन्हासि न सांभाळी ॥ २५ ॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(३)

श्रिरामतुसाहे॥आनारज्ञाननाकारणे॥अतिकावुजाल्लाअग्नीदेने॥ऐसेविचारुनिविशेषणे॥प्रधाना
प्रतिबोलिला॥७॥म्हणेजहोअनव्योसंपातिकुलीस्छंकाप्रवेशाशिघ्रगेति॥बोलावाहोआहेति॥राजाग
नालितुकिया॥८॥आणिकउभयवर्गहोआरका॥बोलावामंदोदरीमुख्यनायका॥त्रिगिनीसुहरीनीव
न्यका॥सखियासोहदरीसहित॥९॥येथवरिपानारासकव्ला॥देहोनायाचापाहतिउव्ला॥यानंतरे
जेष्टासिजनव्ला॥घालुचित्तेमध्ये॥१०॥पतिसीआनाहेविभेटी॥जसेचिनापुढेपउलीयानुटी॥याका
रणेप्रेतनव्हिपाहतिदृष्टी॥जवनपउेजन्मिमध्येधानपाचारितायेसमर॥११॥असोसिराहेल्यास्वतदर
लणोनिसिघ्रपाचारायेचिठार॥येथेचिरहनजिसलयालेसेअष्टबिंदुयेतनयना॥बिशेषणेआज्ञा
केलीप्रधाना॥तेनैसेचीसिघ्रजाउनिराजभुवना॥पुनिप्रवेशोनिगेले॥१२॥नवसाराजोगनासकव्ला॥चि
त्रसाव्योगनीजालियागोव्ला॥प्राणनाथासिपुढिकोणावेव्ला॥पउेलम्हणोनिचिंतातुरा॥१३॥येकिबैस
लियाअधोमुखा॥भुमिवरिकाढितीरेखा॥येकीयेकीपुढसंयोगसुखा॥आठउनिअश्रयाकिती॥१४॥
येकिपलवस्त्राविनितीनाउि॥येकिकवळिकेलीभुजारंठी॥येकिगकिलीयामुरकुंडी॥केवळभुमीवरि॥१५॥
येकिगुढगियावरिकोपरा॥लाउनिमाथाठेविलेकरा॥येकीगलादेउनीपानितव्ले॥स्छिरजालियाकोष्टरत॥
येकियेकीचाग्रिवाकंठी॥घालुनिराहिलियामिठी॥येकिच्यासुटलियाविरगुंठी॥पुष्टिसिस्तंभघा
सता॥१६॥अजासपदेरिविलेउोव्ला॥नेत्रायेकितटस्छनिश्चव्ला॥येकिगडउाइवेव्गवेव्ला॥उठतिबैसति॥१७॥

Joint property of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

3A

दशावरनाचाकिटकु॥ तुली लिखावतारे वधिलाते लोकु आश्चर्यकरी॥ ५०॥ हेबोलुनेअसोआताबोलेनि
वउतेनुयेबोलता॥ जवताराजीमनेंताआज्ञामजदेनेकाहि॥ ११॥ वदेदयाश्रीयेसमरजेप्रियेअसे लहर्र॥
आताते आज्ञामजदेरहल्पोनिवड्योंजुश्रीकेली॥ ५२॥ सेवरेतोरंडुपरिसोनिसंतोशेरामचंदु॥ उचंबळला
सिरससमुद्रु पौर्णिमेजैसा॥ ५३॥ मगसुशब्दहास्यवदनेवरिजेरेवराजाप्रतिराजीवनयने॥ जैसेरिचाधरंभो
लिजेकवनेविद्यार्थियालागि॥ ५४॥ कैलोकुपुजनार्थहस्तकाप्रतिग्रहस्वामिबोले विवाहरति॥ नानाप्रधाना
सिदेशाधिपतिवरेप्रजावेहितजेसे॥ धसिय [illegible] मुरंड प्रतिबोल्ले श्रिरामु॥ हल्पणे सुरेशापरोपका
तुल्यधर्मुनदिसेशास्त्रेशोधिता॥ ५॥ परोपका [illegible] लागिपुउलाआलुचे कार्यप्रसंगी॥ जा
पादिथलेरणरंगीराक्षसाचेनिहस्ते॥ जिकाश्य [illegible] व [illegible] जाल्लीआणिआमुचेसाह्येभ्र नसम
गमी॥ तेचहुतवानरदपाभूमीश्रेतेहोउनि [illegible] हि श्राताजाउनिसुरेयपरिपुउल्यासिजाले
पळयासारिखे॥ यासिवार्त्ताआरकोनिदुःखपुत्रकळत्रप्राणरेति॥ तरिहेचिसिघ्रकाळेसर्वथासिद्धी
न्यावेजीदेवनाथा॥ ५८॥ प्राणजिवविआणि व्यथानिरसिपायेवराची॥ ५॥ तरियितुकेजालेपाहिजे॥
नप्राणतितुकेहिजीवविजे॥ समस्तिसेमेजाइजे आपुल्याव्यास्थाना॥ मृत्यपायवटउठविए सेधुष्ट
पुर्विहोतेतैसे॥ आणितिवतुल्यसतनदिसेकोन्हावेहिचवेवरि॥ यासिजेजेवसतिस्थानेपर्वत
प्रदेशिवनेउपवने॥ तेजनारिष्टिआनंरचनेनिरंतरअसाविं॥ वृक्षवल्लिसदाकाळसंचितअसावेसफळ॥

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

५

तवन्ना मिवारिजापासाव विरंचीस जाला उद्भव ॥ सृष्टि रचने चीला वन्यूठे व काब्बस्वन्नावेचि जाली ॥
काब्बस्वन्नावे करुनि नतेजालित त्यापासुनि ॥ च्यारि खाणि वाणि जीवयोणि काब्बस्वन्नावे जाले ॥
परिमाण पासुनि घटिका प्रहरु दिन पक्ष मास संवत्सरु ॥ युग कल्प प्रळय साचार काब्बस्वन्नावे जाले ॥
सकळ प्रपंच जो तुका न्नासे तितुका वर्तणाच नासे ॥ हा काब्बस्वन्नावो असे सहजचि स्वामि ॥ ८५ ॥ ऐसा
काब्ब रघुपति तेतु झिया विराउ स्वरुपा निमाला ॥ तो देन कुब्बेन कुब्बे महामति भ्रमादिकासि ॥ ८६ ॥ ऐसिया
समर्थी जो श्रिरामा विपरित वचनी करुनि आ[illegible] ॥ चा[illegible] रविसिल सर्वो तुमा असंख्य निरोपणा परि ॥ ८७ ॥
दैवा बोल बोलिले तितु श्री जे रघुना थाउ [illegible] मि ॥ तेणे जयो जाला सैया मिरावतु न धिका ॥
आपि काच्चे तरि तारक नारु तरत असनाः [illegible] से विरक्षपाचा आधारु हेन वुन घडे स्वामि ॥ ८८ ॥
रस्पासि पक्षिया चा आश्रयो किं विश्वचा हि[illegible] उदयो तैसे आमच्या निसाद्येतु जयो हे न घडे स्वामि ॥
विन करे फाडिला पउ कुल्ला व्हे फाडिला पुढु ॥ [illegible] ने मोडिला काष्ठ मरु हे अपुर्व ने केजि ॥ ८९ ॥ चित्त
रियाने पुसिले लेप मोळियाने उपडिले रोपा सुच धारे मोडिला काष्ठ तु पहे न व अपुर्व नके ॥ ललणोनि
तैसे स्वामि तुह्मि नाचपा वधिला संग्रामि ॥ हे आश्चर्य न के आह्मि अपुर्व कायेमानु ॥ येगगनाचियेस्वोप
गंधर्वनगर दिसे लोपा ॥ तैसा प्रपंच होउनि हार पेतु जचि मध्ये मारुता ॥ सुर्याचे निस्वन्नावे मेदिनि मिथ्या
गजव्वचासेनयनि तैसा मिथ्या प्रपंच तुज पासुनि असे ना व्य उद्भवला ॥ ९० ॥ या मधिल रावनय कु ॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai joint project

पु

सांतोवनकरिसमस्तासी॥मयकन्यामंदोदरिसी॥शोककरुनेदि॥२०॥याचेसुबोलीदुखहरावे॥सरिसेप्र
धानदेउनिपाटवावे॥पुढेप्रतिपाळनकरावे॥मातिस्चीयाऐसे॥२१॥ऐसेरघुनाथबोलिलीयावरी॥बिभी
षेउठिलातेअवसरी॥सगत्यासमस्तासिपरोपकारि॥नानोशब्दिसेबोलिले॥२२॥मंदोदरीसह्मणेवोमाते॥
उटिउनीउगिराहेगुणासरिते॥विचारुधरितुबुद्धिवंते॥आतशोकुनकरी॥२३॥बिभीषेणुह्मणेवोमंदोदरी॥
किमर्थवाहसिमोहाच्यापुरी॥आहाशास्त्राचि ... नकरीसर्वथामाते॥२४॥सांडिसाडीबिळापशोकु॥
परिहरइज्ञानविवेकु॥हानेश्वरआहेसकळ ... खसोजेव्हा॥२५॥विचारिआपुल्यातरेही॥जेहो
तेतेचिनाही॥जेम्हारम्यवोपाही॥पाळठल्लेक ... पलेबाळत्वजापणापासी॥असतापाळरजाव
यासी॥पुढेतारुण्यरेखिलेजैसी॥स्वप्नीचिरा ... मो॥२६॥तारुण्यखउतरतपे॥वार्द्धक्यआलिया
हारपे॥जैसेसंधेचियेवोपे॥रिनमानरिये॥२७॥ ... हाजेगतिजाण॥हेभुतपंचकावेमेळवन॥कावळसु
धेकारणेनिर्माण॥होनकर्मपंथे॥२८॥देहोआपुल्याबोलति॥तरिनलेकाजेस्रिइछाचित्ती॥अकस्मात
हामरणप्रासी॥होउननाशे॥२९॥उदकितरंगउमटता॥तेसागरीदेहनिर्माणहोता॥पुनरपीनाशाते
पावत॥बुद्बुदजैसा॥३०॥ऋणाणावंधेजिवाचिशरीरे॥येकेगइवसतिसुखेथोरे॥माहामोहोपरस्परे॥
प्रीतिप्राणाहुनिआगळी॥३१॥परिहेमिथ्यासकळ॥ईश्वरमायेचेखेळ॥सीमासेऐसेपाल्हाळ॥लटिकेचि

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

एसाअतिशोककरिति सकळा॥ जय धारासुटलियाजोळा॥ मगरुदनाकरितरणमउवा॥ आनिलियानाथ
प्रेतापासी॥६६॥ रावणपडलारणमेदिनी॥ विश्रंछदशादेखोनिलोचनी॥ हुंबळरुदनाआकांतोनी॥
जागनिकळतेसमई॥६७॥ लल्हाटेहाननिमुमैउवी॥ पेठनिमुखीघाछीलिपुवी॥ येकिकेशनेउभि
उरस्खवी॥ पिटीतिप्राणिप्रहरें॥६८॥ ऐसियाप्रेतापरिवेष्टीना॥ रुदनाकीतासमस्ता॥ देवीमंदोदरीप
तिरता॥ तिणेअतिशोकमाडिला॥६९॥ म्हणेआहाहोप्राणपती॥ एसितुल्लासिजालीगती॥ जेनहोउ
निवळलंउल्लेतिक्षिती॥ शत्रुचक्रारेखता॥७०॥ चौदिशोरामाचीयुवती॥ तेस्तिनामजहुनिसुलक्षण
नव्हती॥ निसीमोउसोआह्मणोनिबहुतेरिती॥ उपदेशुकेला॥७१॥ परिआयकावनास्वामी॥ अति
वेधउनितुल्ली॥ युद्धकेलेसेवगेरणभुमी॥ प्रेतहोउनिपडल्लेति॥७२॥ म्यातुमचेनिसमागमे॥ अद्वी
किभोगिलीउत्तमे॥ परिअव्यापिमाझेनिकामे॥ तृप्तमाझिनेणीनाहि॥७३॥ तुमचेनिप्रसंगेसख्यावेकु
संसारगेलाजैसापछु॥ पुढेहावियोगाचाकाळु॥ कोनेपरिनिस्तरो॥७४॥ आहाहोस्वामिप्राणनाथा॥
अहंकारेगेलेतिहथा॥ अपकिर्तिघेउनियामाथा॥ मरणपावलेति॥७५॥ आह्मासिजनाथकरुनियेकले॥
दिर्घप्रयानतुह्मिकेले॥ आहाकृटकृदावोउवले॥ कैसेबळीवंतकर्म॥७६॥ एसिकुवटालुनिरावणावधु॥
करिमंदोदरिशोकविळपु॥ हेदेखोनिअयोध्यान्टपु॥ बिभीषणाप्रतिबोले॥७७॥ ह्मणेगाबिभीषणाकायेपाह
सी॥

तुसियेनाभिक्रमव्वा तुमीशान वर्षेष्ट्र मनु॥ जैसा रक्ष डोळ्ळ गर्भिचा त्व तुमा क्रोउ अर्थउर्ध्वी॥ शास्तुन्य समस्त
नकळे काहि चिंता नेवि तुच्चक ळेपा चरे ही॥ दुसरे बोलावयाना हि अवलोकन न करिता॥ मग रयाव्वा
58 तेसमर उद्धेनेल्या विल्लेस्तोड॥ आज्ञासक्रमलीद्द दर वर्तत तव बुद्धी॥ आणियाजु मरा ते रूपा पाविले दया
च्चिते॥ सत्कार करूनु न असुरा ते अवतारि अवतार॥ सरि हा तुझा धन्य अवतार त्रैलोक्यासि आनंद सागरु
नावपा कुंभकर्णथा तुउपकार केला॥ त्रिविध [illegible]तियासि बोलता विश्वात्मा जाला उत्तर देता॥ जैसा प्रि
तिपात्रा प्रति पिता विरेस्ति हुनि आलिया॥ रूपे विरं[illegible]चि जा[illegible]लि तुह्मी येकच आत्मवर्ग आह्मी॥ तेंडु
जानसि अंतर्यामी वयोर ह्रास्तु पोट ह्ना॥ उर[illegible]लयाचे प्रसंगी कार्य संपारनेच स्तुति लागि
येक रक्षासि शारवा प्रत्रयेत तैसे जगि परि[illegible]नाहि[illegible]सें नसुवर्णा चि लोहे तैसु वर्णव संपुर्ण आहे
तैसा तुझा प्रपंच पाहे नाहि आत्मा वेगळा॥ वि[illegible]रिसा[illegible] रूपानो छिन्न पादि वाहता जाली त्रिवेणि॥ तैसा
परि असो वाणिनरने हे कोणा प्रति॥ तुणा गोउ भिया परस्परे च्चित्तिं तरि किमर्थ युक्ति चि पंक्ती॥
माडा वि कोणे कोणा प्रति॥ उपचार मार्गि॥ रावणा वध कार्याचे सेवटि तुह्मा आह्मा जालि भेटि॥ हे हि वो
क्ता नये उफराटी वाटे वचनमाळा॥ मुखि हुनि नाहि तुटिने थे कायेस्ति जाली भेटि॥ असो या रे
ह्माचि राहटि अधिकारि चित्त रिजे॥ ऐसे वदिनेला विश्वात्मा तेणे ब्रह्मरसे भरला ब्रह्मा॥ तैसा
खोटला परम प्रेमा मग ईद्र बोलता जाला॥ रूपे परमात्मया परमपुरुषा परमानंदराचि दाकाशा॥ विरं

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai — Joint project of the

6

सिद्धांर्नवेश्वरा पुढलेउमीर्ते॥ पाहुनोरुमाडिला पंचामृते॥ कल्पदुमे निज शाखा ते॥ प्रीतिने पुष्प अर्पिले॥ ७४॥
मितुने श्रा पुढे कुरी॥ केलि केन कंकु नाचीहारी॥ त्रिबाजाली नैसि परी॥ स्तुति वरलासि मासी॥ ७५॥ मज
अवतार प्रसंगु हा तुमचा होर खारंगु॥ सुरकार्यानिमित्तु उदेगु॥ नटवत वेश धरिला॥ ७६॥ आता तुम्ही
मज विसरावे ना॥ ऐसे बोलौ जी त्रिनयना॥ तरि केद दैवा जैसे गगना॥ भिन्न पटि हि॥ ७७॥ ऐसे श्रीरामा
चे निजनुवादे महेश्वर निजानंदे॥ उठत ते लासरखासदे सुरवरा त्या निघाली॥ ७८॥ तव विरंचीसि
त श्रा ते वृत्राव या ध्येउ वैबळ त॥ जैसे पुर्णी मे नमयोरासिंधोरके॥ ७९॥ ह्मणे हे राम तु करुणाने
व हे राम तु देवादिदेव॥ हे राम तु अपार वैभव हे राम तु नित्यानंदमूर्ति॥ हे राम तु अनंत शक्ती॥
हे राम तु ब्रह्मांडउपत्ति॥ पुरान पुरुषोत्तमु॥ हे अंबक॥ हे राम भुवन पावक॥ हे राम तु जगत्रजनक॥
तु कसा कार्यता॥ अगा सर्वेश्वरा समर्था तु सिआ रघुनाथा॥ म्या धरिली से माथा॥ तु गुरु मनि जैसा॥
शिरखा धरिली चार द्वाजे किस्मंगाव वीआ आनज॥ नाना वासुगी चे निश्चय जे धराफनि मंउवी
आज्ञा तुसीया परी॥ धरुनि पुरेव श्रा पुढे शिरी॥ औरत से बहुते परी॥ सुष्टीची रचना॥ ८०॥ कुळा
पात्रे घउनारा नैसा मी दुरि श्वसे दुसरा॥ परि तु सुत्रधारा सर्वेश्वरा॥ बाहुली ना वविसि॥ ८१॥ तुस
कळ कळा वेमुख स्चिदानंद रुपत्तु केवळ॥ म्यापुनि तु वेगळा मंगळ॥ जैसा दिपज्योति तु प॥ ८२॥

"Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai."

श्रिरामतुसाहे॥उपरिश्रिरामाचीस्तुतिकरीताजालाकेव्ळासपति॥जोआदिअनादिमुर्ति॥अगाधमहिमाज्याचा॥१॥
तोमहेशानुइशानुइश्वरु॥जोत्रिपुरारिस्मरारीशंकरु॥जोपशुपतिगंगाधरु॥ताटकारीपीता॥२॥जोत्रिबकुत्रि
लोचनु॥जोषडुणैश्वर्यसंपुर्णु॥जोपुरातनपंचाननु॥पुरुषादिपुरुषु॥३॥नकव्हेजयाचेमुव्हाग्य॥आपनचि
कर्ताकार्यतासमग्र॥स्वतनुपमंगव्ळमयेआनिउग्र॥सर्वदासा[illegible]पभुशित॥४॥इंतिशार्धुव्ळत्वधरणु॥नरक
पाव्ळमाय्यभुषनु॥जेधकप्राणहरनु॥नरसिंहनेनीव्हा[illegible]रुव्हीपिनाकिधुर्जेती॥रुद्र॥महादेवमूर्ती
जयरूपासमुद्र॥नामुइश्वरमुत्तेउ॥[illegible]नरवेताआगमानपडेठाइ॥योगिसर्वदाध्यातिहे
रई॥ऐसानोत्रिवराजतेसमइ॥वरेदपुत्रिप[illegible]होदारराधिश्रिरामा॥परमानंदापुरुषोत्तमा॥धन्य
अवतारमनोरमा॥जयापुराणमुर्ति॥[illegible]तुया[illegible]वेजावणा॥शुद्धसत्वजिवाचेजन्मस्थान॥अनंत
ब्रह्मांडनायकपाव्ळन॥करीसिद्दपाकगर्भ[illegible]तुअनंतशायनु॥अनंतेशक्तीअनंतवरनु॥अनंत
माननुपअनंतलोचनु॥अनंतत्वचरणपानी॥१०॥धर्मधरासाधुसंरक्षणालागी॥अवतारसियुगानयुगी॥
पुराणेकरितिकिर्तेनिजगी॥हाचिनरुणोपाय॥११॥तुसत्यात्मकुसंसाचेमस्य॥तुजनादकुपरमानंदमिस॥
तुसर्वकार्याचेकारणसस॥अवतरणधण्यकेले॥१२॥वाल्मीके त्रैलोक्याचेअर्थी॥पुरलेबहुत्ताचेमनोरथ॥
तुसेचरित्ररम्यग्रंथ॥त्रिभुवनिविस्तारले॥१३॥मासेमनिआर्तवेळोवेळा॥उपरवेगातमाव्ळनिव्हा॥नेत्रा

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

जिपुरलेओव्हा॥देखिलेतुजशिरामा॥१७॥कोटिरस्मेसुंदरस्त्रागळ्ळीनामातुसितनुसावळी॥तेम्याहृदये
कमळिंबैसविलीआहे॥मजनाहिरामाआणिकथेंरसर्वथातुझियानामाचावेद॥करितसेंजेनित्यानंद
पार्वतिसहितु॥रामातुझियानामाचिमाझिवजिव्हाजाणेरुचि॥गोडितुलीताअमृताचिस्तुन्यमहरांतर॥१७॥
नामाहेतुझेनामयकसहस्त्रनामापरिसअधिक॥जनविंधुतगावयाआनिकतरणोपावनाहिलोकासि॥१८॥
आतासितेसहवर्त्तमानरामाराज्यकरावयाजावेनिजधामा॥मीहोअसोव्यावाआत्माविसरावेनामनिहुनि
रसेरघुपतिप्रतिशंकरेजनुवादकेलाउपचारेजनवरघुनाथप्रसन्नरेहास्यमुखेदेताजाला॥२०॥ह्मणेपरीसाहो
पार्वतिपति॥तुह्मिस्तुतिप्रस्तुतमजप्रति॥करितात्तरसोतिवादेशदासराचि॥विश्वंभरविश्वेश्वराविश्व
नाथाशिवशंभुशिवराजसमर्था॥काव्हामामुतामनाथा॥तुझिआज्ञाविरंचिवाहे॥अपुर्वतुस्यास्वरुपाचिकुसरि
विश्वतुझेउदरि॥जेसेसबाह्येअभ्यंतरिगंगेनमगो॥प्रळयाग्निजेहळाहळदग्धकरुलागलेसृष्टीसिवळ॥
तेतावकंठीधरिलेजैसेमुक्ताफळ॥हेंसमुखान॥ऐसाकोतरप्रसिद्धहळाहळकंठाननिर्बाध॥धरुनिटेला
सितुरग्घसृष्टीहोईलह्मणोनि॥ऐसाकरुणाकरीकपर्दीतुझेकिर्तिचिवाहेनदी॥तेत्रैलोकोप्रसिद्धपुरान
वेदीसर्वमहिमावोलिजे॥आनिकसमुद्रगामिनिनदिआनेकरितांबहुसालफळदी॥तवकीर्तिमुक्तीप
दीश्रवणमात्रेदेवोसवि॥ऐसियाशिवासर्वोत्तमाअगाधतुझामहिमा॥मासीस्तुतिकशीसीमीतुझाकायवेगळाआहे॥२८॥

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

२४

एसा कोन्हि नाही ॥ आनिक बिभीषणा आइक ॥ जेणे न्ल्लाघ्ल पाति सा धुलोक ॥ जरि हित वेरियाचे अधिक

मरणाकाळी कोजे ॥ असो हे दिये कि कडे गहना र्थे नरी काहि न पडे ॥ वैर आनि मित्रत्व जोडे ॥ कोणाचे की

पालागि ॥ वैरा मैत्रिन्वा अनुवादु ॥ करिता उपजु पाहे भेदु ॥ याकारणे हा माया प्रवादु ॥ कलिच कडीके

पर परते सारांश पाही ॥ बोजाव यादु सरे नाही ॥ जैसे तक ये कडो हि ॥ तैसेच ते गा आहे ॥ आना असो

परत्वया रखुना ॥ समयो सै पादि बिभीषणा ॥ [illegible] पडलिया रावणा ॥ करणे ते सि प्रकरी ॥

एसे रघुनाथाचे नि बोल्ले ॥ बिभीषणे [illegible] ले ॥ मग तै सेचि जाउनिया रचिले ॥ चितेसि ॥

रन काष्टी ॥ मग स्नान करुनिया शुद्धी ॥ [illegible] बिभीषणे शुद्धी ॥ अग्नि दिधला विधीस कल्हिरा

पादिला ॥ एसे जालिया उपरी ॥ शुद्ध स्नान [illegible] सागरी ॥ मग बिभीषणु येउनि जोडल्या करी ॥ श्रीरामा

पुढे उभा ठेला ॥ सल्ज्ज अधोवदने ॥ ये कहष्टी [illegible] ॥ एसे देखोनि रघुनंदने ॥ राज्यकार्य सुचिले

मग ह्मणे सुग्रिवा सुमित्रा लागुनी ॥ बिभीषणासि तुह्मी जा हो घेउनी ॥ राज्य अभिषेक करा भद्रासनी ॥

बैसवा पर धियापरी ॥ हा आह्मासरिसा स्नेह कुद्धी ॥ शरिरे बहु कष्ट जाला युद्धी ॥ याचे निघसे

गेज याचि सिद्धी ॥ आह्मासि प्राप्त जाली ॥ न किजे उ निर्पाउपकारासा ॥ हा पंचम बंधु आमुचा ॥

एसे हसापावि बोल्ले वाचा ॥ वीररमै उल्लामध्ये ॥ जव ते च समर वानरेश्वरु ॥ उचित बोल्ले सभा चतुरु ॥

(४)

ह्मणे बिभीषणा ऐसा स्वाम्य सागरु । भुवनत्रयिं न देखो ॥४५॥ याचेनि महा दास्येसि सिद्धि गेली । ये कि रे वाधि देवा
सोमेत्रि जोउली । हुस देसा धुत्याचि किर्ती उरली ॥ निसटे राक्ष्स आले हाता ॥४६॥ ऐसे सुग्रिवाचे बोलणे । आ
कोनि उत्तर बिभीषणे । दिधले अनियुक्त जेणे । सकळि कसैनो ज्ञाति ॥४७॥ ह्मणे रक्षायणे राजी वनेत्रे ।
माया प्रसंगाचे निचे रित्रे । मैं उपिमं उब्बो सकळ सुत्रे । ना हली नाचविता ॥४८॥ वायो जे रिझे उजु खेळे ।
तिके उचीर जभुमि पाणि उधळे । पुनरपि वागे [illegible] रिवळे । रजहि तेणेचि पंथे ॥४९॥ राजा जातु से जे
णे मागें । तैसा चि परिवारु पाठिलागे । राज[illegible] हि मागें । तैसे च वळति ॥५०॥ जेहा पुरिनेके वरी
बैसति । ते कैसे इछेने वरी धारती । या कारणे [illegible] चक्रि भ्रमती । जीवमात्र जितुके ॥५१॥ ह्मणोनि जे जे
होत्या सिध्दास्य । ते ते रघुपतिचे उचितरत ॥ या [illegible] ये रूप कगस्स होत ॥ चिंतिली या हि वेगळे ॥५२॥
जैसे जननिलागि वेडे णि बाळके । नमगिले इ[illegible]तुके । परि ते रूपा वुल्लोभे कौतुके । आनुनदे हस्ती ॥
तैसे मज राक्षसा ते । रूपार्णवे जैसि कारित्व भूसत्वे । जैसे दैत्य पुत्रा लागि देवे । नृसिंह राजे ॥५३॥ आता त्रि
रामु आज्ञेचा सुमन कळा । तो सर्वथा मासे मुगुडिचा निळा । ऐसे बिभीषणु बोलता विरमैं उळा । विशेष वा
ढले सुख ॥५४॥ हास्यमुख केले पद्मनेत्रे । भला भला ह्मणोनि बोलिले सुमित्रे । धन्य धन्य ऐसे वायु पुत्रे । विशेषन
दिधले ॥५५॥ रामआज्ञने सुग्रिव लक्ष्मनु । उठिले करी धरिला बिभीषणु । तेने नमस्कारु निसिता रमनु सव्य

A Joint Project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

चौघे प्रधान सम्यक॥ कित्तेक उत्सक पि चेकटक॥ पाहावया निघाले कौतुक॥ राज्याभिषेकाचे॥८८॥ भानुच
लिला अतिगजरे॥ सुग्रिवसंमित्रसमभारे॥ बिभीषणु वेष्टित उत्तरद्वारे॥ लंकाप्रवेशले॥८९॥ जैसा जल्वाने
विन दिपु॥ तैसा पुरि प्रवेशला भानु॥ सभामंडपी आले जेथे मेरु॥ राजसद्दास नाचा॥९०॥ नगरिचे लोक
ब्रह्मेंद्र॥ सकळ॥ आले मिळाले राज्यभुवनाकाळ॥ तेहि क्षणमात्रामध्ये सभास्थळ॥ सुशोभित केले॥९१॥
लागलेल लक्षावधि कामारी॥ तेहि समार्जन केले [illegible] देहा रवठियाचे बारी॥ निरजके उकैसे॥९२॥
उभविली गुढिया तोमरे॥ मखरे नभ चुंबित प[illegible]॥ वाद्ये वाजिनली सुगंभिरे॥ महमांगल्यिके॥९३॥
राजमैदिरी धुपिली चांदवे बांधले बांधिले का प[illegible]सि असतर स्वनाजाली॥ विशेष सभामंडपी॥९४॥
सुग्रिवे संमित्रे आपुल्या करी॥ बिभीषणु वेस[illegible]सिनावरी॥ विधियुक्त मैत्रोपचारि॥ पट्टाभिषेकु
केला॥ धवल छत्र पुष्पवृष्टि केलिया॥ निजांगभिमं[illegible]या बोवाळिलिया॥ तेकाळी शान कोटि जालिया॥
नानाविध याचकाते॥९५॥ श्लोक॥ तरि राज्य लंकेचे जाले बिभिषणा॥ धावोप उल्लानिशाना॥ ऐसा अनुवादु
विमानि सुरगणा॥ नि:कंटक त्रैलोक्य जाले॥९६॥ त्यान्तरि सर्व लंका पाहिली॥ तिवाउ पुरलि उलिया चिके॥
येथे वर्णिणा बोलावे न रि पुढे॥ अयोध्या वर्णावि असे॥९७॥ ऐसे राज्य कार्य संपादुनि॥ सुग्रिव संमित्र तेथुनी
चरण श्रीरामाचे स्मरोनि॥ निजभारे सिउठिले॥९८॥ बिभीषणासि प्रीये वादुप्ये तु ह्मणे तुमच्या पायाचा प्रसादु॥

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

१

उपरिल्लस्समपुस्वाल्लेइंहु ॥ नक्षत्रिजैसा ॥ १७ ॥ सिघ्रआलेरघुनाथाजवळी ॥ नमस्कारुकेलादंड्रोउच्यो।
ह्मणतिजीस्वामिसुमहुर्तेकाव्वी ॥ बिभीषणुराज्जीबैसविला ॥ १५ ॥ असोआतारघुविकथा ॥ जानकिभेटी
किआहेरघुनाथा ह्मणौनिपाल्हावीसर्वथा ॥ पउनेनपउे ॥ १५ ॥ इतिश्रियुद्धकांडरामायेनिकथात्रैलोक्य
तारणी ॥ उवाजसिप्रोवोपाहावाअंतःकर्णी ॥ रुकुदासमगुडल ह्मणे ॥ १५ ॥ ७ ॥ श्रीस्नामध्वैद्वापनमस्तु ॥

६९१८
११६
७०३४

the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

" Joint Projects of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com